

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՎՃՌԱԲԵԿ ԴԱՏԱՐԱՆԻ ՆԱԽԱԳԱՀ**

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ

ԵՆԹԱԿԱՅՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՎԵՃԸ ԼՈՒԾԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

21 դեկտեմբերի 2022 թվական

ք. Երևան

ուսումնասիրելով ըստ հայցի՝ ՀՀ ոստիկանության ընդդեմ «Առվա-երկիր» ՍՊ ընկերության՝ գումարի բռնագանձման պահանջի մասին թիվ ՀԿԴ/0069/02/22 (ԿԴ/8752/02/21) քաղաքացիական գործի ենթակայությունը որոշելու նպատակով այն Վճռաբեկ դատարանի նախագահին ուղարկելու վերաբերյալ ՀՀ հակակոռուպցիոն դատարանի՝ 2022 թվականի դեկտեմբերի 13-ի որոշումը,

Պ Ա Ր Զ Ե Ց Ի

Գործի դատավարական նախապատմությունը.

1. ՀՀ ոստիկանությունը (այսուհետ նաև՝ Հայցվոր) 2021 թվականի հուլիսի 21-ին հայցադիմում է ներկայացրել Կոտայքի մարզի առաջին աստիանի ընդհանուր իրավասության դատարան ընդդեմ «Առվա-երկիր» ՍՊ ընկերության (այսուհետ նաև՝ Պատասխանող)՝ գումարի բռնագանձման պահանջի մասին:

2. Կոտայքի մարզի առաջին աստիանի ընդհանուր իրավասության դատարանի՝ 2021 թվականի օգոստոսի 16-ի որոշմամբ հայցադիմումն ընդունվել է վարույթ:

Կոտայքի մարզի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանի՝ 2022 թվականի նոյեմբերի 14-ի որոշմամբ քաղաքացիական գործը հանձնվել է ՀՀ հակակոռուպցիոն դատարանի քննությանը:

3. 2022 թվականի դեկտեմբերի 9-ին թիվ ԿԳ/8752/02/21 քաղաքացիական գործը ստացվել է ՀՀ հակակոռուպցիոն դատարանում, որին շնորհվել է ՀԿԳ/0069/02/22 համարը:

Հակակոռուպցիոն դատարանի՝ 2022 թվականի դեկտեմբերի 13-ի որոշմամբ քաղաքացիական գործի ենթակայությունը որոշելու նպատակով այն ուղարկվել է ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի նախագահին:

4. Գործը ՀՀ Վճռաբեկ դատարանում ստացվել է 2022 թվականի դեկտեմբերի 14-ին:

Ենթակայության վերաբերյալ վեճի լուծման համար էական նշանակություն ունեցող փաստական հանգամանքները.

5. Հղում կատարելով «Հայաստանի Հանրապետության դատական օրենսգիրք» ՀՀ սահմանադրական օրենքի 20-րդ հոդվածին, 24-րդ հոդվածի 3-րդ մասին, 2021 թվականի ապրիլի 14-ին ընդունված՝ ««Հայաստանի Հանրապետության դատական օրենսգիրք» սահմանադրական օրենքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» թիվ ՀՕ-331-Ն ՀՀ սահմանադրական օրենքի 19-րդ հոդվածի 20-րդ, 22-րդ, 23-րդ և 24-րդ մասերին, ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 18-րդ հոդվածի 1-ին մասին, 25-րդ հոդվածի 3.1-րդ և 5-րդ մասերին, 41-րդ հոդվածի 1-ին մասին՝ Կոտայքի մարզի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանը 2022 թվականի նոյեմբերի 14-ի որոշմամբ քաղաքացիական գործն ըստ ենթակայության ուղարկել է Հակակոռուպցիոն դատարան՝ հետևյալ պատճառաբանությամբ, որ. *«[Բ]արական պաշտպանության իրավունքի իրացումն ապահովվում է դատավարական այնպիսի կառուցակարգերի միջոցով, ինչպիսիք են ենթակայության ու ընդդատության ինստիտուտները:*

Սույն գործով ՀՀ օրինականության կողմից ներկայացվել է գումարի բռնագանձման հայցապահանջ, որի շրջանակներում Գաբրիելյանի կողմից իրականացվել է քաղաքացիական գործը դատաքննության նախապարաստելուն ուղղված գործողություններ և Գաբրիելյանի կողմից դեռևս չի կայացվել նախնական դատական նիստն ավարտելու, մինչև սույն ժամանակ գործը դատաքննության նշանակելու վերաբերյալ որոշում, ուստի Գաբրիելյանը գտնում է, որ սույն գործը ենթակա է քննության ՀՀ

հակակոռուպցիոն դատարանի կողմից և այն պետք է հանձնել ՀՀ հակակոռուպցիոն դատարանի քննությանը»¹:

6. Հղում կատարելով «Հայաստանի Հանրապետության դատական օրենսգիրք» ՀՀ սահմանադրական օրենքի 24-րդ հոդվածի 3-րդ մասին, ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 26-րդ հոդվածի 1-ին և 3-րդ մասերին՝ Հակակոռուպցիոն դատարանը 2022 թվականի դեկտեմբերի 13-ի որոշմամբ գտել է, որ սույն գործը ենթակա է Կոտայքի մարզի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանին և այդ առնչությամբ դիմել է Վճռաբեկ դատարանի նախագահին՝ նշելով հետևյալը. «(...) /Օրենսդիրը Հակակոռուպցիոն դատարանի ենթակայությանն է վերապահել պետության գույքային և ոչ գույքային շահերի պաշտպանությանն ուղղված հայցերի քննությունը, ընդ որում, ոչ թե ցանկացած պերական մարմնի կողմից ներկայացված հայցերը, այլ միայն ՀՀ դատախազության կողմից ներկայացված հայցերը:

(...) Տվյալ դեպքում՝ քննարկման առարկա քաղաքացիական գործով հայցվորը ՀՀ ոստիկանությունն է, ոչ թե՝ ՀՀ դատախազությունը (...): Հերևաբար, Դատարանը եզրահանգում է, որ թիվ ՀԿԴ/0069/02/22 (ԿԴ/8752/02/21) քաղաքացիական գործն՝ ըստ հայցի ՀՀ ոստիկանության ընդդեմ «Աովա-երկիր» ՍՊ ընկերության՝ գումարի բռնագանձման պահանջի մասին, հակակոռուպցիոն քաղաքացիական գործ չէ, և այն ենթակա չէ քննության Հակակոռուպցիոն դատարանում: Եման եզրահանգման հիմք են ծառայում 14/04/2021 թվականին ընդունված ««Հայաստանի Հանրապետության դատական օրենսգիրք» սահմանադրական օրենքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» թիվ ՀՕ-331-Ն ՀՀ սահմանադրական օրենքի նախագծի ընդունման հիմնավորումները, որով օրենսդիրը մտադիր է եղել ոչ միայն հակակոռուպցիոն դատարանին փայ մասնագիտացված դատարանի կարգավիճակ, այլ նաև նախատեսել՝ փայ դատարանի քննությանը ենթակա քաղաքացիական վեճերի սահմանափակ շրջանակ և հակակոռուպցիոն դատարանի ենթակայությանը վերապահել միայն ՀՀ դատախազության կողմից պետության գույքային և ոչ գույքային շահերի պաշտպանությանն ուղղված հայցերի քննությունը»²:

¹ Տե՛ս քաղաքացիական գործը, հատոր 1, թերթեր 79-80:

² Տե՛ս քաղաքացիական գործը, հատոր 2, թերթեր 3-5:

Վճռաբեկ դատարանի նախագահի պատճառաբանությունները և եզրահանգումը.

7. Սույն գործով Վճռաբեկ դատարանի նախագահի առջև բարձրացված իրավական հարցը հետևյալն է. *հիմնավոր է արդյոք ՀՀ հակակոռուպցիոն դատարանի հերևությունն այն մասին, որ թիվ ՀԿԴ/0069/02/22 (ԿԴ/8752/02/21) քաղաքացիական գործը՝ ըստ հայցի ՀՀ ոստիկանության ընդդեմ «Աովա-երկիր» ՍՊ ընկերության՝ գումարի բռնագանձման պահանջի մասին, ենթակա է Կուրայքի մարզի առաջին աստիճանի ընդհանուր իրավասության դատարանին:*

8. «Հայաստանի Հանրապետության դատական օրենսգիրք» ՀՀ սահմանադրական օրենքի 2-րդ հոդվածի 3-րդ մասի 3-րդ կետի համաձայն՝ *«Մասնագիտացված դատարաններն են՝ (...) հակակոռուպցիոն դատարանը»:*

«Հայաստանի Հանրապետության դատական օրենսգիրք» ՀՀ սահմանադրական օրենքի 24-րդ հոդվածի 3-րդ մասի համաձայն՝ *«Հակակոռուպցիոն դատարանին են ենթակա (...) քաղաքացիական դատավարության կարգով պետության գույքային և ոչ գույքային շահերի պաշտպանության հայցերով և «Ապօրինի ծագում ունեցող գույքի բռնագանձման մասին» օրենքի հիման վրա գույքի բռնագանձման հայցերով հարուցված քաղաքացիական գործերը (...):»:*

9. Սույն որոշման նախորդ կետում վկայակոչված իրավական նորմերի վերլուծությունից հետևում է, որ հակակոռուպցիոն դատարանին ենթակա քաղաքացիական գործերն են՝ քաղաքացիական դատավարության կարգով պետության գույքային և ոչ գույքային շահերի պաշտպանությանն ուղղված հայցերով և «Ապօրինի ծագում ունեցող գույքի բռնագանձման մասին» ՀՀ օրենքի հիման վրա գույքի բռնագանձման հայցերով հարուցված քաղաքացիական գործերը: Նշվածը հիմք է տալիս փաստելու, որ օրենսդիրը հակակոռուպցիոն դատարանի ենթակայությանն է վերապահել ոչ թե այն գործերը, որոնք **առնչվում են պետության գույքային և ոչ գույքային շահերին**, այլ այն հայցերով գործերը, որոնք **ուղղված են այդ շահերի պաշտպանությանը**: Այսինքն՝ հակակոռուպցիոն դատարանի ենթակայական իրավագործությունը սահմանափակված է **պետության գույքային և ոչ գույքային շահերի պաշտպանությանն ուղղված հայցերի** քննությամբ: Հարկ է նաև նշել, որ այս մոտեցումը բխում է 2021 թվականի ապրիլի 14-ին ընդունված՝ ««Հայաստանի Հանրապետության դատական օրենսգիրք» սահմանադրական օրենքում

լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» թիվ ՀՕ-331-Ն ՀՀ սահմանադրական օրենքի նախագծի ընդունման հիմնավորումներից, համաձայն որոնց, օրենսդիրը հակակոռուպցիոն դատարանին օժտել է մասնագիտացված դատարանի կարգավիճակով և ըստ այդմ՝ նախատեսել այդ դատարանի քննությանը ենթակա քաղաքացիաիրավական վեճերի սահմանափակ շրջանակ³:

Բացի այդ, նույն օրենքի հիմնավորումներից հետևում է, որ ՀՀ հակակոռուպցիոն դատարանի դատավորների թվակազմը սահմանելիս (5 դատավոր), հիմք են ընդունվել ՀՀ գլխավոր դատախազության ապօրինի ծագում ունեցող գույքի բռնագանձման գործերով վարչության կողմից կատարված ուսումնասիրությունների և դատախազների կողմից դատարաններ ներկայացված՝ պետական շահերի պաշտպանության հայցերի վերաբերյալ վիճակագրական տվյալները: Նշվածը հիմք է տալիս հետևություն անելու, որ օրենսդրի նպատակն է եղել **հակակոռուպցիոն դատարանի ենթակայությանը վերապահել պետության գույքային և ոչ գույքային շահերի պաշտպանությանն ուղղված հայցերի քննությունը, որոնք ներկայացվել են ՀՀ դատախազության կողմից**⁴:

10. Սույն քաղաքացիական գործի նյութերի ուսումնասիրությունից հետևում է, որ.

- ՀՀ ոստիկանությունը 2021 թվականի հուլիսի 21-ին հայցադիմում է ներկայացրել Կոտայքի մարզի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարան ընդդեմ «Առվա-երկիր» ՍՊ ընկերության՝ գումարի բռնագանձման պահանջի մասին⁵, որը Կոտայքի մարզի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանի՝ 2021 թվականի օգոստոսի 16-ի որոշմամբ ընդունվել է վարույթ⁶,

- հղում կատարելով «Հայաստանի Հանրապետության դատական օրենսգիրք» ՀՀ սահմանադրական օրենքի 20-րդ հոդվածին, 24-րդ հոդվածի 3-րդ մասին, 2021 թվականի ապրիլի 14-ին ընդունված՝ ««Հայաստանի Հանրապետության դատական օրենսգիրք» սահմանադրական օրենքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» թիվ ՀՕ-331-Ն ՀՀ սահմանադրական օրենքի 19-րդ հոդվածի 20-րդ, 22-րդ, 23-րդ և 24-րդ

³ Տե՛ս 2021 թվականի ապրիլի 14-ին ընդունված՝ ««Հայաստանի Հանրապետության դատական օրենսգիրք» սահմանադրական օրենքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» թիվ ՀՕ-331-Ն ՀՀ սահմանադրական օրենքի նախագծի հիմնավորումները՝ ՀՀ Ազգային ժողովի պաշտոնական կայքէջում հետևյալ հղմամբ՝ http://www.parliament.am/draftreading_docs7/K-785_DR2.pdf

⁴ Տե՛ս նույն տեղում:

⁵ Տե՛ս սույն որոշման 1-ին կետը:

⁶ Տե՛ս սույն որոշման 2-րդ կետը:

մասերին, ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 18-րդ հոդվածի 1-ին մասին, 25-րդ հոդվածի 3.1-րդ և 5-րդ մասերին, 41-րդ հոդվածի 1-ին մասին՝ Կոտայքի մարզի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանը 2022 թվականի նոյեմբերի 14-ի որոշմամբ քաղաքացիական գործն ըստ ենթակայության ուղարկել է Հակակոռուպցիոն դատարան՝ այն պատճառաբանությամբ, որ ՀՀ ոստիկանության կողմից ներկայացված հայցը հետապնդում է պետության գույքային շահերի պաշտպանության նպատակ⁷,

- հղում կատարելով «Հայաստանի Հանրապետության դատական օրենսգիրք» ՀՀ սահմանադրական օրենքի 24-րդ հոդվածի 3-րդ մասին, ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 26-րդ հոդվածի 1-ին և 3-րդ մասերին՝ Հակակոռուպցիոն դատարանը 2022 թվականի դեկտեմբերի 13-ի որոշմամբ գտել է, որ սույն գործը ենթակա է Կոտայքի մարզի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանին և այդ առնչությամբ դիմել է Վճռաբեկ դատարանի նախագահին՝ նշելով, որ օրենսդիրը նախատեսել է ՀՀ հակակոռուպցիոն դատարանի քննությանը ենթակա քաղաքացիական վեճերի սահմանափակ շրջանակ և Հակակոռուպցիոն դատարանի ենթակայությանը վերապահել է միայն ՀՀ դատախազության կողմից պետության գույքային և ոչ գույքային շահերի պաշտպանությանն ուղղված հայցերի քննությունը⁸:

11. Նախորդ կետում մեջբերված փաստական հանգամանքները գնահատելով սույն որոշման 8-9-րդ կետերում վկայակոչված իրավադրույթների և արտահայտված իրավական դիրքորոշումների լույսի ներքո, հարկ է փաստել, որ սույն գործով Կոտայքի մարզի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարան հայցադիմում է ներկայացվել ՀՀ ոստիկանության կողմից, ընդ որում՝ այն ներկայացվել է ընդդեմ «Առվա-երկիր» ՍՊ ընկերության՝ գումարի բռնագանձման պահանջի մասին: Այսինքն՝ հայցադիմումի առարկան է կազմում գումարի բռնագանձման հետ կապված պահանջը, որը թեև կարող է նաև առնչվել պետության գույքային և ոչ գույքային շահերի պաշտպանությանը, սակայն ուղակիորեն միտված չէ այդ շահերի պաշտպանությանը: Այլ կերպ, հայցադիմումի առարկան չի հետապնդում հանրային այնպիսի շահի պաշտպանության նպատակ, որն օրենսդրի կողմից նախատեսվել է որպես ՀՀ հակակոռուպցիոն դատարանի կողմից գործերի քննության նախապայման:

⁷ Տե՛ս սույն որոշման 5-րդ կետը:

⁸ Տե՛ս սույն որոշման 6-րդ կետը:

12. Վերը շարադրվածը հիմք է տալիս փաստելու, որ ՀՀ հակակոռուպցիոն դատարանի հետևությունն այն մասին, որ թիվ ՀԿԴ/0069/02/22 (ԿԴ/8752/02/21) քաղաքացիական գործն ըստ հայցի՝ ՀՀ ոստիկանության ընդդեմ «Առվա-երկիր» ՍՊ ընկերության՝ գումարի բռնագանձման պահանջի մասին, ենթակա է Կոտայքի մարզի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանին, հիմնավոր է:

13. Վերոգրյալի հիման վրա, գտնում եմ, որ ՀՀ ոստիկանության հայցադիմումի հիման վրա հարուցված թիվ ՀԿԴ/0069/02/22 (ԿԴ/8752/02/21) քաղաքացիական գործը ենթակա է Կոտայքի մարզի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանի քննությանը:

Հիմք ընդունելով վերոշարադրյալը և ղեկավարվելով ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 26-րդ հոդվածի 2-րդ մասով՝

Ո Ր Ո Շ Ե Ց Ի

թիվ ՀԿԴ/0069/02/22 (ԿԴ/8752/02/21) քաղաքացիական գործն ըստ հայցի՝ ՀՀ ոստիկանության ընդդեմ «Առվա-երկիր» ՍՊ ընկերության՝ գումարի բռնագանձման պահանջի մասին, ենթակա է Կոտայքի մարզի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանին:

ԼԻԼԻԹ ԹԱԴԵՎՈՍՅԱՆ